

Др МИРОСЛАВ МИЛОЈЕВИЋ

1928—1987.

Није ми лако да на овој комеморацији говорим о лику и делу рано преминулог нашег колеге, пријатеља и друга др Мирослава Милојевића, научног саветника — научног радника у пуној стваралачкој снази, кога је кобна смрт запавек одвојила од његовог толико вољеног рада.

Биће скоро 40 година како сам познавао драгог Мирослава. Сећам се и оних дана, када је директор Института академик Петар Јовановић ангажовао десетак најбољих дипломираних географа да буду асистенти. Међу њима био је и Мирослав Милојевић. Као сада да гледам: пристојан, коректан, не много причљив; у скромном, али уредном оделу грао-сиве боје одавао је врло пријатан утисак. Овај млади човек, који је, као дете чиновника — средског агронома, гимназију похађао у неколико Пожаревачких вароши и варошица (већ како му је отац мењао место службовања), на студијама не само да је био један од најбољих студената своје генерације, него се као и као омладински активист и руководиоцац и ударник на радовима. Растао је и развијао у опом светлом добу, када су многи омладинци својом друштвеном зрелошћу и погледима на свет били далеко испред својих година старости. Биће то значајно за његов будући рад.

То су моји први утисци и сазнања о њему. Отада, дуги низ година све до мог одласка на Економски факултет, седели смо у истој радној соби, свакодневно дискутовали о проблемима наше дисциплине — Економске географије — на један коректан начин сукобљавали мишљења, анализирали своје и туђе радове, надопуњавали знања која су нам недостајала, научно расли и развијали се. Никада нећу да заборавим колико је он имао стрпљења да прати ствари, да се изграђује и да се ту пред нама, пред колегама у Институту, готово нечујно, из дана у дан оформљује у све бољег и искуснијег научног радника. Његова радна енергија била је неисцрпна. Слободно смем да тврдим да је, као ретко, ко, сагорео на раду, при чему је пред собом стално имао на уму оне Цвијићеве речи: да је организам само зато ту да се честито утроши. Био је пека врста фанатика у раду. И после мог одласка из Института, ми смо одржавали блиске и сталне радне и пријатељске контакте. Знао сам за све његове радне успехе и проблеме, како на пољу научног и научно-истраживачког рада, тако и у својству научног секретара и директора Института. Волео сам код њега оне особине карактера да је скроман, ненаметљив, да за себе

задржава негативне утиске и размншљања о другима, да уопште не зна шта је бити рекламер, укратко, да га у Институту сем поштеног рада ништа друго не интересује. Такве особине ја видим у личности друга и пријатеља др Мирослава Милојевића, и такве оне остају у мени за навек урезане.

Да га кобна, неизлечива болест није спопала, др Мирослав Милојевић мога би да научно ствара још, најмање, десетак година. Његово животно дело би било још веће. Али, и до своје непуне 60 године живота, он је постигао много, као ретко ко у Економској географији. Није претерано рећи да он иде у најплодније научне раднике у својој дисциплини. При томе треба истаћи да се он у својим радовима, који највећим делом потичу после теренских научних истраживања бавио многим проблемима Економске географије: економско-географском валоризацијом природне основице производње, демографским питањима, односно становништвом као носиоцем производње, проблемима размештаја привредних грана, посебно пољопривреде, индустрије и саобраћаја, микро економско-географском регионализацијом простора, насељима као срединама привредног живота, географском трансформацијом, односно изменом географског лика проучаваног простора, као и питањима економско-географске перспективе проблема којим се у раду бави. Дакле, припадао је оном малом броју економских географа који је проучавани проблем комплексно посматрао, па се справом за његову културу и личност може рећи: да се са лепим успехом у својим радовима кретао од геологије до археологије, при чему је осећао мере за дозирање коришћене резултате појединих наука за свој рад. Али, и поред тога што је са видним успехом писао комплексне економско-географске радове и монографске студије, Мирослав Милојевић имао је посебне, изузетно велике наклоности према проблемима Аграрне географије, па и највећи број његових радова потиче из ове научне економско-географске дисциплине. Слободно могу рећи да су то одлични економско-географски, односно аграрно-географски радови, који су обухватили све потребне просторно-географске проблеме проучаване микро мезо регије, да су изворни и да се не могу мимоићи приликом економских и аграрно-економских проучавања тих регије. Тиме његови радови имају и научну и практичну страну, што им даје посебан значај. Када је реч о његовој наклоности за аграрно-географске проблеме, треба указати и на оно његово велико интересовање за аграрно географску картографију. И овде морам да кажем, као што сам и њему говорио, да десетак урађених карата које су висиле на зидовима његове радне собе сматрам не само картографско-техничким радом, него и стручно-научним као настојањима и остварењима тих настојања, да оне послуже као прилози аграрно-географској методологији приказаних микро и мезо регија. Свим својим компонентама и садржајима те његове карте чине драгоцен прилог аграрно-географској картографији код нас.

Не бих испунио задатак и дуг према драгом Мирославу, уколико не бих нешто рекао и о другим његовим активностима у Институту. Напоменуо сам да је био научни секретар и директор Института. Истина, ове дужности обављао је кад сам отишао из Института, али с обзиром да смо готово свакодневно били у контакту, да сам често био код њега, па и да ме је наследио у дужности научног секретара Института, — добро знам како је изгледао његов рад, залагање и резултати. При томе, треба да се подсетимо да је општа економска криза све више погађала и научни рад и да је он управо у то време обављао поменуће дужности. У таквим условима испољавао је и мудрост и знање,

тако да се научни рад целог Института доста добро организовао и одвијао. Савладао је проблеме организације научног рада у новим условима финансирања, имао чула за тематiku пројеката, умео да презентира врло добре материјале и да држи научни углед установе у којој ради. У таквим условима није било лако руководити, имати једнаке ставове према свима — и према научним радницима и онима у администрацији — и не бити пристрасан и личан. Особине Мирослављевог бића гарантовале су да је пред нама један објективан, непристрасан и добар човек, који, као руководићи радник, неће застрашити, нити довести свој Институт у неприлике.

Такав је био наш драги друг, колега и пријатељ др Мирослав Милојевић. Било је више него пријатно гледати како из сјајне Цвијићеве географске школе израста један одличан ђак, како као млад научни радник развија своја крила, неуморно ради, постиже драгоцене резултате и тежи увек новим сазнањима. Знао је он и за све оне најтананије научне поставке и учења Цвијићеве, без премца Антропо-географске школе, помно су га интересовала достигнућа Економске географије у другим земљама, знао је за ставове пољске аграрно-географске школе и учења Л. Костровицког о житним јединицама, енглеске школе land-use-a Сталте, америчке примењене економске географије Џ. Хофмана, принципе аграрне географије Пјера Жоржа, за схватање о социјалном угару у географским радовима Харткеа, као и за савремена кретања у економској географији СССР-а, при чему је посебно интересовање имао за радове Јулијана Саушкина. Али, при свему томе настојао је, и успевао, да његови радови рађени на бази научних тековина Цвијићеве школе, буду слика и одраз нашег поднебља и нашег тла.

Због свега тога, нека је слава колеги, другу и пријатељу др Мирославу Милојевићу, нека је хвала за све оно што је постигао у научном раду и урадио за добро Института, нека успомена на њега у нама трајно живи.

Мирослав Поповић